

Guía Docente

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Actividade física e deporte adaptado		Código	620G01027
Titulación	Grao en Ciencias da Actividade Física e do Deporte			
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Obrigatoria	6
Idioma	CastelánGalegoInglés			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Educación Física e Deportiva			
Coordinación	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Profesorado	Valverde Romera, Joaquina	Correo electrónico	joaquina.valverde@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia está incluída non MÓDULO 5 (Ensino dá educación física e ou deporte). Non devandito módulo, atópanse as MATERIAS que teñen unha íntima vinculación entre se, como é ou caso de "Ensino dá actividade física e ou deporte", "Actividades non medio natural" e "Actividade física e deporte adaptado". En concreto, a MATERIA á que corresponde esta guía docente leva ou mesmo título que unha das materias, "Actividade física e deporte adaptado" e identifícase cos seguintes descriptors: 1º) Actividad física y deporte para poblaciones con necesidades especiales: conocimiento, indicaciones y contraindicaciones. 2º) Conocimiento y elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiales de tipo anatómico-fisiológico, psíquico y/el inadaptación social. 3º) Actitud deontológica dentro de él contexto escolar obligatorio en actividad física y deporte adaptado. Todo o contido do curso será impartido en lingua castelá.			

Competencias do título

Código	Competencias do título
A3	Coñecer e analizar a cultura deportiva e propoñer os cambios necesarios, na propia e na das persoas coas que traballa, desde a ética e o xogo limpo, as diferenzas de xénero e a visibilidade dos discapacitados.
A7	Promover e avaliar a formación de hábitos de actividade física e deporte ao longo do ciclo vital, considerando que a idade, o xénero ou a discapacidade son variables que necesitan da intervención consciente para favorecer a igualdade de oportunidades.
A14	Deseñar, planificar, avaliar técnico-cientificamente e desenvolver programas de exercicios orientados á prevención, a reeducación, a recuperación e readaptación funcional nos diferentes ámbitos de intervención: educativo, deportivo e de calidade de vida, considerando, cando fose necesario as diferenzas por idade, xénero, ou discapacidade.
A24	Deseñar, planificar, avaliar técnica e cientificamente e administrar programas de actividade física adaptada a persoas e diferentes grupos de poboación con discapacidade, ou que requiran atención especial.
A29	Identificar os riscos para a saúde que se derivan da práctica de actividade física insuficiente e inadecuada en calquera colectivo ou grupo social.
A33	Seleccionar e saber utilizar o material e equipamento deportivo adecuado para cada tipo de actividade físico-deportiva no contexto educativo, deportivo, recreativo e da actividade física e saúde.
B1	Coñecer e posuír a metodoloxía e estratexia necesaria para a aprendizaxe nas ciencias da actividade física e do deporte.
B2	Resolver problemas de forma eficaz e eficiente no ámbito das ciencias da actividade física e do deporte.
B3	Traballar nos diferentes contextos da actividade física e o deporte, de forma autónoma e con iniciativa, aplicando o pensamento crítico, lóxico e creativo.
B5	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán.
B6	Dinamizar grupos nos diferentes ámbitos do exercicio profesional.

B11	Desenvolver competencias para a adaptación a novas situacións e resolución de problemas, e para a aprendizaxe autónoma.
B17	Promover e avaliar actividades de ampliación curricular, referentes á creación de hábitos autónomos de actividade física e deporte.
B19	Exercer a profesión con responsabilidade, respecto e compromiso.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
Coñecer e saber diferenciar e discriminar os distintos tipos de necesidades especiais e as súas principais repercusións psicomotrices.	A3 A7 A14		
Saber deseñar, planificar, avaliar e administrar na práctica os programas de actividade física e deporte adaptado en educación formal e outros contextos (terapéutico, recreativo, competitivo).	A24 A29	B2 B3 B5 B6	
Coñecer e ser capaz de utilizar recursos metodolóxicos suficientes para favorecer os procesos de inclusión das persoas con necesidades especiais a través da actividade física e o deporte adaptado.	A33	B1 B2 B11 B17 B19	C4 C6 C7

Contidos	
Temas	Subtemas

BLOQUE 1: Actividade física e deporte adaptado para poboacións con necesidades especiais: coñecemento, indicacións e contraindicacións.	TEMA 1: Fundamentos básicos de actividade física e deporte adaptado 1.1.- Bases conceptuais sobre Actividade Física Adaptada. 1.1.1.- Definicións. 1.1.2.- Clasificación. 1.1.3.- Ámbitos de aplicación. 1.1.4.- Programas actuais. 1.2.- Aproximación ao Deporte Adaptado. 1.2.1.- Definicións. 1.2.2.- Clasificación. 1.2.3.- Orixe e evolución do deporte adaptado. 1.2.4.- Principais organismos internacionais, nacionais e autonómicos do deporte adaptado. TEMA 2: O marco legal e as consideracións arquitectónicas e materiais 2.1.- Marco legal. 2.1.1.- Normativa principal. 2.1.2.- Leis específicas. 2.2.- Consideracións arquitectónicas e materiais. 2.2.1.- Principios normativos básicos. 2.2.2.- As instalacións deportivas. 2.2.3.- O material deportivo e as súas adaptacións. TEMA 3: Poboacións con discapacidade 3.1.- Terminoloxía e clasificación. 3.2.- Clasificación e definición de conceptos. 3.3.- Etioloxía, avaliación e prevención. 3.4.- Problemática da persoa con discapacidade
BLOQUE 2: Actitude deontolóxica dentro do contexto escolar obrigatorio en actividade física e deporte adaptado.	TEMA 4: Adaptacións curriculares individualizadas (ACI) en educación física 4.1.- Cuestións xerais que regulan as ACI. 4.1.1.- Niveis de concreción curricular. 4.1.2.- Plan xeral de atención á diversidade. 4.1.3.- Modalidades de escolarización. 4.1.4.- Principios das ACI. 4.2.- Orixe e sistematización das adaptacións curriculares. 4.2.1.- Actuacións da Administración e dos centros docentes. 4.2.2.- Medidas das adaptacións curriculares. 4.2.3.- Fases das adaptacións curriculares individualizadas. 4.3.- As oito pautas metodolóxicas de actuación en educación física co Alumnado con Necesidades Específicas de Apoio Educativo (ACNEAE).
BLOQUE 3: Coñecemento e elaboración de programas de intervención en educación física ante necesidades especiais de tipo sensorial, físico e psíquico/comportamental.	TEMA 5: Educación física e deporte adaptado como elemento favorecedor do proceso de inclusión escolar 5.1.- Educación física e deporte adaptado para ACNEAE con discapacidade sensorial. 5.2.- Educación física e deporte adaptado para ACNEAE con discapacidade física motriz ligada ao sistema nervioso. 5.3.- Educación física e deporte adaptado para o ACNEAE con discapacidade física visceral. 5.4.- Educación física e deporte adaptado para o ACNEAE con discapacidade psíquica.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A3 A7 A29	13	26	39
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	13	0	13
Mapa conceptual	B2 B3 B5 B6	3	12	15
Estudo de casos	A7 A24 C6	5	20	25
Presentación oral	B1 B2 B3 B19 C7	6	12	18
Proba mixta	B1 B2 B17 B19	2	10	12
Traballos tutelados	B2 B3 B17 C4	5	20	25
Atención personalizada		3	0	3
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	Durante este tipo de sesións, farase unha exposición oral dos contidos. Ademais, contarase coa axuda dos medios audiovisuais co fin de clarificar #expor. Os alumnos poderán intervir no momento que o desexen para aclarar calquera contido ou resolver dúbidas respecto da materia impartida.
Práctica de actividade física	Trátase dunha técnica para aplicar con grupos reducidos. Ten por finalidade que os alumnos desenvolvan empatía social e sexan capaces de experimentar, mediante simulación, os problemas e dificultades que ten unha persoa con necesidades especiais á hora de realizar actividade física e deporte.
Mapa conceptual	Trátase dunha técnica de traballo individual na que o alumno terá que establecer relacións entre os conceptos crave de cada un dos temas que se impartan. Son representacións que flúen en grao sumo xeral todo o máis detallado.
Estudo de casos	Enfrontaranse ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumnado sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión dentro do seu grupo de traballo.
Presentación oral	Presentación oral Este tipo de metodoloxía é propia dos procesos de ensino-aprendizaxe nos que maior interacción existe entre o alumnado e o profesorado. Para esta ocasión, terán a oportunidade de expor o "Estudo de casos" que realicen.
Proba mixta	Consiste nun tipo de proba na que se van a integrar preguntas de ensaio e preguntas obxectivas. En canto ao apartado de ensaio, serán cuestións abertas de desenvolvemento breve. E con respecto ao apartado de preguntas obxectivas, farase tipo test. O idioma de redacción será o castelán; pero se algún alumno desexase facelo noutro idioma (galego ou inglés), non habería ningún inconveniente a condición de que o comunicase por escrito con 30 días de antelación á data oficial do exame.
Traballos tutelados	Está referida prioritariamente á aprendizaxe do "Como facer as cousas". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Fundaméntase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe pola profesora-titora. Realizarase de maneira individual.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral Traballos tutelados Presentación oral Estudo de casos	Atenderase a aqueles alumnos que necesiten explicacións a maiores das que se deron nas sesións maxistrais. Con iso procuraremos favorecer o estudo da materia de face á proba de discriminación. Tamén se atenderan as consultas daqueles alumnos con matrícula parcial que necesiten adaptacións para a súa avaliación.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Presentación oral	B1 B2 B3 B19 C7	O alumnado, distribuídos en grupos de tres ou catro persoas, realizarán a exposición do seu "Estudo de casos" coa axuda dun programa de presentacións e diante do resto dos seus compañeiros/as. O tempo máximo será de 15 minutos.	5
Estudo de casos	A7 A24 C6	Os/as alumnos/as, distribuídos en grupos de tres ou catro persoas, realizarán un traballo seguindo as indicacións dadas pola profesora nas sesións teóricas. Importante: A presentación deste traballo farase a través da plataforma Campus Virtual da UDC. Aqueles que non consigan o apto, ou non fosen enviados no tempo acordado e na forma apropiada (ficheiro Word ou PDF), poderán volver presentalos na seguinte oportunidade.	25
Práctica de actividade física	A3 A14 A24 A33 B11	Os/as alumnos/as poderán chegar a obter un máximo de 2 puntos na súa cualificación cuantitativa a condición de que PARTICIPEN ACTIVAMENTE, como mínimo, no 70% das sesións que se impartan.	20
Proba mixta	B1 B2 B17 B19	Esta proba está composta por dous apartados de preguntas: A) Tipo test: Consistirá en 40 preguntas referentes aos contidos expostos ao longo das sesións maxistrais, tanto teóricos como prácticos. Haberá 2 ó 3 opcións de resposta, sendo só unha delas correcta. Para a súa corrección seguirase a fórmula: Puntuación= Acertos - (Erros/número de opcións -1). B) Tipo ensaio: Farase a formulación de 2 cuestións abertas que as/vos alumnas/deberanvos ser capaces de contestar, de maneira correcta, seguindo todos os requisitos que se expoñan no enunciado de cada unha delas.	50

Observacións avaliación

1. Esíxese

asistencia para a avaliación: SI

2. A PORCENTAXE MÍNIMA DE ASISTENCIA ás

prácticas para que computen na avaliación será do: 70%

- La

asistencia ás sesións prácticas será avaliada a condición de que haxa unha PARTICIPACIÓN ACTIVA; é dicir, o alumnado involúcrese en clase desde os ámbitos físico-motriz, psicolóxico, afectivo-emocional e social.

- El alumnado que, POR

MOTIVOS XUSTIFICADOS E ACREDITADOS (competición de elite, accidente,

lesión, enfermidade ou requirimento xudicial) NON ALCANCEN O 70% de participación activa nas prácticas PERO SÍ UN 60%, poderán complementalo cun traballo de sesións teórico-prácticas baseado nos contidos

das sesións prácticas ás que faltasen e que deberán entregar, como data límite, o mesmo

día do exame. Importante! O xustificante á ausencia non será admitido máis aló dunha semana da falta

3. Os REQUISITOS PARA SUPERAR A MATERIA son:

1ª Oportunidade:

Prácticas de actividade física. Obrigatorias. Puntuación mínima=1 (máximo 2). Estudo de casos. Obrigatorio. Puntuación mínima=1.5 (máximo

2.5). Presentación oral. Optativa. Puntuación máxima = 0.5 Proba mixta: Cuestionarios parciais. Optativos. Puntuación mínima=2.5 (máximo 5).

Realizaranse a través do Campus Virtual e en horario lectivo. Non se realizará ningún cuestionario fóra da data acordada. Se se alcanza a puntuación mínima, non se terá que realizar o exame final. Cada tema valerá 1 punto. Exame final. Obrigatorio. Puntuación mínima=2.5 (máximo 5). Será

presencial segundo o calendario académico, e farase do temario completo da materia. 2ª Oportunidade:

Prácticas de actividade física. Obrigatorias.

Puntuación mínima=1 (máximo 2). Proba mixta. Obrigatoria.

Puntuación mínima=4 (máximo 6). Traballo tutelado. Optativo (máximo 2).

Desenvolverán, de maneira individual, un traballo escrito a proposta da profesora que sirva para incrementar os coñecementos impartidos en clase.

4. Os criterios de mantementou de partes superadas para a segunda oportunidade

son: Aqueles

apartados que se superaron na primeira oportunidade MANTERANSE ÍNTEGROS para a oportunidade inmediatamente posterior.

5. Os criterios de mantemento de partes superadas en

futuras convocatorias de avaliación son: Para aquel alumnado que teña que volver matricularse e

teña superado algún dos bloques, respectaráselle a nota que secase no devandito

bloque durante un MÁXIMO DE DOUS CURSOS

CONSECUTIVOS. De non ser así, terá que cumprir cos requisitos da materia na súa totalidade.

6. Alumnado con MATRÍCULA PARCIAL:

1ª Oportunidade:

2ª Oportunidade:

Proba mixta. Obligatoria. Puntuación

mínima=5 (máximo 8). Traballo tutelado. Optativo (máximo 2). Desenvolverán, de maneira individual, un traballo escrito a proposta da profesora que sirva para incrementar os coñecementos impartidos en clase.

7. Disponibilidade

dos idiomas en relación ás probas escritas de avaliación: O idioma de redacción

da proba mixta (tanto os cuestionarios parciais como o exame final) será o CASTELÁN.

Pero se algún/a alumno/a desexase facelo noutro idioma (galego ou inglés), non habería ningún inconveniente a condición de que o comunicase por escrito con

trinta días de antelación á data oficial da proba correspondente.

8. Opciones alternativas de avaliación para

CASOS ESPECIAIS:

Para o alumnado que presente de maneira xustificada necesidades educativas especiais, levarán a cabo as adaptacións curriculares que correspondan seguindo o principio de individualización, o deseño universal de aprendizaxe e en colaboración co coordinador do PAT da facultade.

9. Faise fincapé en que, tao e como xa se mencionou no apartado

3., a Irealizar Os CUESTIONARIOS PARCIAIS (probas

on-line), empregarase a plataforma da

UDC, A través DO CAMPUS VIRTUAL.

10. Moi importante!: Acerca das CONSECUENCIAS DO PLAXIO na realización das probas ou actividades de avaliación:

A realización fraudulenta de proba ou actividades de avaliación implicará a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario (Regulamento disciplinar do estudantado da UDC, art. 11, apdo 4 b). Entenderase por fraude académica calquera comportamento premeditado tendente a falsear os resultados dun exame ou traballo, propio ou alleo, realizado como requisito para superar unha materia ou acreditar o rendemento académico (Lei 3/2022, do 24 de febreiro, de convivencia universitaria; art. 11, apdo g)

Fontes de información

Bibliografía básica	- ASUN, S. (2016). Actividad física y deporte adaptado a personas con discapacidad. Zaragoza: Prensas de la Universidad de Zaragoza. - CALVO, M.A. (2011). Educación física para alumnos con necesidades educativas especiales. PlanetBuk: Granada. - CARRERAS, J. (2013). Actividad física para personas con discapacidad. - HERNÁNDEZ, F.J. (2012). Inclusión en educación física. Barcelona: Inde. - RÍOS, M; RUIZ, P; y CAROL, N. (Coords.) (2014). La inclusión en la actividad física y deportiva. Comité Paralímpico Español - SAÑUDO, B; MARTÍNEZ, V; y MUÑOZ, J. (Coords.) (2012). Actividad física en poblaciones especiales. Salud y calidad de vida. Sevilla: Wanceulen. - TORRES, M.A. et al. (2011). Recursos metodológicos en educación física con alumnos con discapacidades físicas y psíquicas. Alpedrete: Pila Teleña.
Bibliografía complementaria	- BERNAL, J.A. (2002). El profesor de educación física y el alumno sordo. Sevilla: Wanceulen. - ESCRIBÁ, A. (2001). Síndrome de Down. Propuestas de intervención. Madrid: Gymnos. - CORNAGO, A. (2013). Manual del juego para niños con autismo. Valencia: Psylicom. - Consejo Superior de Deportes (ED.) (2011). Deportistas sin adjetivos. El deporte adaptado a las personas con discapacidad física. Madrid: C.S.D. - GÓMEZ, J. (2019). El deporte adaptado en el derecho español. Madrid: Reus Editorial - MENA, B; NICOLAU, R; SALAT, L; TORT, P. y ROMERO, B. (4º ED.) (2011). El alumno con TDAH. Guía práctica para educadores. Barcelona: Mayo. - PÉREZ, J.A. y SUÁREZ, C. (2004). Educación física para la integración de los alumnos con espina bífida. Alicante: Editorial Club Universitario. - RUBIN, H.A. (2005). Murderball. - SERRANO, Á. (2015). Educación física para alumnos con discapacidad motora. Madrid: CCS. - VERDUGO, M.A. (2011). Discapacidad intelectual. Definición, clasificación y sistemas de apoyo. Madrid: Alianza. RECURSOS WEB: http://efdeportes.com/efd0/b-afe É un apartado desta revista dixital no que aparece unha relación de artigos sobre o mundo da actividade física para persoas con discapacidade. http://sportsciencies.com. Nesta revista podemos atopar artigos científicos interesantes sobre a actividade física adaptada. http://www.eujapa.upol.cz Esta é a referencia da revista europea de actividade física adaptada. Actualmente, é unha das de maior prestixio e recoñecemento internacional. As súas publicacións son semestrais. http://journals.humankinetics.com/apaq Neste caso estamos a tratar da revista oficial da Federación Internacional de Actividade Física Adaptada. Ten facilidade de acceso aos seus artigos por atoparse dentro dos recursos electrónicos de revistas dixitais da UDC. http://www.dafaweb.es Asociación Española de Deporte e Actividade Física Adaptada (AEDFA) nace coa vocación de axuntar a actividade e intereses de profesionais en relación á actividade física e o deporte adaptado, cun marcado carácter multi- e inter-disciplinar. Os asociados poden acceder a unha información actualizada, caracterizada polo seu rigor académico e científico. http://www.deporteinclusivo.es É a páxina do Centro de Estudos sobre Deporte Inclusivo (CEDI). Trátase dun organismo cuxo obxectivo é fomentar a iniciación e a promoción deportiva en persoas con discapacidade. Pódese considerar punteiro a nivel nacional e é o que achega a información máis actualizada sobre calquera tipo de evento (cursos, xornadas, congresos, etc.) dentro deste ámbito Therapeutic Recreation Journal (TRJ) é a renombrada publicación trimestral publicada por Sagamore Publishing LLC. A revista, que se publica desde hai máis de 50 anos, ofrece un foro nacional para a investigación e o debate sobre as necesidades das persoas con discapacidade, os problemas que enfronta a profesión, as novas perspectivas de servizo e a recepción de servizos de recreación terapéutica.

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Psicoloxía da actividade física e do deporte/620G01011

Socioloxía da actividade física e do deporte/620G01015

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01022

Actividade física saudable e calidade de vida I/620G01023

Materias que continúan o temario

Planificación do proceso de ensino/aprendizaxe da actividade física e do deporte/620G01035

Actividade física saudable e calidade de vida II/620G01036

Actividades acuáticas saudables e socorrismo (optativa)/620G01042

Observacións

Coa finalidade de mellorar o sistema de garantía interna de calidade do noso centro, sería convinte que o alumnado atendese á solicitude realizada pola UDC, con periodicidade cuadrimestral, respecto a participar no proceso de avaliación das materias cursadas? e cuxa chamada realiza baixo o nome de ?AVALÍA? consistindo en responder as enquisas que avalían a docencia do profesorado en cada materia.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías